

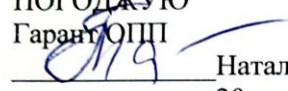
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки

Кафедра суспільно-гуманітарних наук

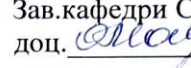
ПОГОДЖУЮ

Гарант ОПП

 Наталя ТАРУСОВА
20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав.кафедри СГН

доц. Оксана МАКСИМЕЦЬ
20__ р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни: Соціологія (за вибором студента)
(найменування дисципліни)

для спеціальності: 101 «Екологія» за ОПП Екологія

(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання: денна

(денна, заочна)

Кількість кредитів: 4 кредити

Курс: 2

Семестр: 3

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – 2

СРС: – 76 годин,

Форма контролю – екзамен

(екзамен або диференційований залік)

Загальна кількість годин – 120 годин

2020-2021 н.р.

«СОЦІОЛОГІЯ». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» факультету агротехнологій та екології спеціальності 101 «Екологія». – Мелітополь: ТДАТУ, 2020. – 9 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» (Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16 с.) та Програми навчальної дисципліни «Соціологія» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр». - Мелітополь, ТДАТУ, 2019. -16 с.

(документ ким і коли виданий)

Розробники: Тараненко Г.Г., к.пед.н., доцент

Рецензент: Ісакова О.І., к.філос.н., доцент.

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Суспільно-гуманітарних наук» протокол № 1 від 02 03 2020 року

Завідувач кафедри СГН

доц. Оксана МАКСИМЕЦЬ

Схвалено методичною комісією факультету агротехнологій та екології спеціальності 101 «Екологія» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за ОПП Екологія.

Протокол № 1 від «31» 08 2020 року

Голова, доц. Олена ГРИГОРЕНКО

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення.

Курс «Соціологія» є важливою складовою гуманітарного циклу підготовки майбутнього фахівця, що уможлиблює вивчення суспільства як цілісного організму, особливостей його становлення як соціокультурної системи, дослідження соціальної структури суспільства, його життєдіяльність і соціальні зміни. Вивчення дисципліни не лише поглиблює і конкретизує загальні уявлення про суспільство, але й надає більш загальні теоретико-методологічні суспільствознавчі знання щодо питань соціальної стратифікації, життєдіяльності суспільства і соціальних змін, особливостей роботи у малій та великій соціальній групі та функціонування колективу, особливості соціалізації особистості та її вплив на суспільство тощо.

Кількість кредитів - 4

Час і місце проведення : 3 семестр, відповідно до розкладу

Веб-сайт курсу <http://nip.tsatu.edu.ua/course>

*Примітка – для входу на портал здобувачу надається логін та пароль.

2. Мета викладання дисципліни.

Метою вивчення курсу «Соціологія» є формування розуміння сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, а також навичок аналізу соціальних явищ і процесів.

3. Завдання вивчення дисципліни.

Завданням вивчення курсу «Соціологія» є:

- розвиток суспільної свідомості майбутніх фахівців та виховання особистісної суспільної позиції;
- прищеплення навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей суспільного розвитку;
- набуття практичних навичок роботи з джерелами і науковою літературою; вироблення умінь застосовувати здобуті знання у повсякденній діяльності, для орієнтації у суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

У результаті вивчення курсу здобувач вищої освіти повинен

знати:

- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології;
- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових;
- структуру і зміст спеціальних соціологічних теорій;
- основні закономірності формування та функціонування соціальних спільнот, соціальних відносин та соціальних інститутів;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці;
- особливості взаємозв'язку особистості й суспільства, соціальний статус особистості;
- сутність соціальних зв'язків, дій, взаємодії між індивідами та групами, групову динаміку;
- соціальну структуру та соціальну стратифікацію суспільства;
- місце і роль соціальних інститутів та соціальних організацій у суспільстві;
- джерела виникнення соціальних конфліктів і функції соціального контролю;
- специфіку соціальних змін та соціальних рухів;

вміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство у контексті системного підходу;
- користуватися основними соціологічними термінами під час виступів на семінарах, дискусіях, диспутах тощо;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів у сім'ї, колективі, на виробництві;
- сприяти розв'язанню міжособистісних і трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора;
- застосовувати наукові методи під час розгляду соціальних процесів;
- розуміти дані масових соціологічних досліджень;
- застосовувати отримані знання на практиці й у професійній діяльності;
- проводити соціологічне дослідження в робочому колективі.

4. Результати навчання – компетенції (з урахуванням soft skills):

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми, вміння працювати у команді та індивідуально, вміння приймати виважені рішення та делегувати відповідальність, налагоджувати ефективне спілкування та доброзичливі стосунки у колективі, вміння попереджувати та вирішувати конфліктні ситуації, вміння презентувати результати професійної діяльності, вміння планувати робочий та особистий час, вчасно вирішувати поставлені завдання, орієнтування на вирішення проблем, креативність та гнучкість у процесі їх аналізу.

Загальні:

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність проведення соціологічних досліджень на відповідному рівні.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні):

- Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів соціально-економічних наук.
- Здатність до використання основних принципів та складових соціального управління.
- Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження соціального середовища.

Програмні результати:

- Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.
- Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в професійній сфері.
- Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.
- Уміти пояснювати соціальні наслідки впровадження проектів.
- Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо професійних проблем.

- Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.
- Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.
- Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.
- Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства.

5. Пререквізити.

Дисципліни, що містять компетенції, необхідні для засвоєння даної дисципліни: “Філософія”, “Історія і культура України”, “Психологія”, “Правознавство”, “Безпека життєдіяльності і основи охорони праці”, “Українська мова за фаховим спрямуванням”, “Вступ до фаху”.

6. Постреквізити.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні компетенції, що здобуваються завдяки вивченню дисципліни: дисципліни професійного блоку.

7. Інформація про викладача.

Викладач	Тараненко Галина Григорівна
Вчений ступінь, вчене звання	кандидат педагогічних наук, доцент
Профайл викладача	http://www.tsatu.edu.ua/shn/people/taranenko-halyna-hryhorivna/
Контактний тел.	+38-(0619)-42-35-58
E-mail:	galyna.taranenko@tsatu.edu.ua

8. Структура курсу.

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб	сем. (пр.)	СР	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО СУСПІЛЬСТВО							
1	Лекція 1	Соціологія як наука про суспільство	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Соціологія у системі гуманітарного знання. Історія розвитку соціології	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 1	Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США, в Україні	-	-	-	7	2
2	Лекція 2	Поняття та різновиди соціологічних досліджень	2	-	-	-	-

	Практичне заняття 2	Поняття, різновиди та методи соціологічних досліджень	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 2	Методи проведення соціологічного дослідження	-	-	-	7	2
3	Лекція 3	Теорія соціальної структури суспільства	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Соціальна структура суспільства	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 3	Соціальна структура українського суспільства	-	-	-	7	2
4	Лекція 4	Соціальні статуси і соціальні ролі. Соціальна стратифікація	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Суспільство як система: соціальні статуси і соціальні ролі, соціальна стратифікація	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 4	Соціальна стратифікація українського суспільства	-	-	-	7	2
5	Лекція 5	Соціологія особистості	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Особистість у суспільстві. Соціалізація особистості	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 5	Соціологія девіантної поведінки	-	-	-	7	2
6-7	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	5	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 60 год.			10	-	10	40	35
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ СЕРЕДНЬОГО РІВНЯ							
8	Лекція 6	Соціологія молоді	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Молодь у соціальній структурі суспільства	-	-	2	-	2,5
	Самостійна робота 6	Молодь в суспільстві що трансформується	-	-	-	5	2
9	Лекція 7	Соціологія шлюбу і сім'ї	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Соціологія шлюбу і сім'ї	-	-	2	-	2,5
	Самостійна робота 7	Етносоціологія	-	-	-	5	2
10	Лекція 8	Соціологія конфлікту	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 8	Конфлікт як соціальне явище	-	-	2	-	2,5
	Самостійна робота 8	Природа соціальних конфліктів в сучасному українському суспільстві	-	-	-	5	2
11	Лекція 9	Гендерна соціологія	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Соціологія гендеру	-	-	2	-	2,5
	Самостійна робота 9	Гендерні соціологічні дослідження в Україні	-	-	-	5	2
12	Лекція 10	Соціологія праці і управління	2	-	-	-	-
	Практичне	Соціологія праці і управління	-	-	2	-	2,5

	заняття 10						
	Самостійна робота 10	Соціологія праці та зайнятості	-	-	-	5	1
13	Лекція 11	Електоральна соціологія	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 11	Електоральна соціологія	-	-	2	-	2,5
	Самостійна робота 11	Соціологія міста і села	-	-	-	5	1
14-15	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	8	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 60 год.			12	-	12	36	35
Екзамен							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

9. Методи та форми навчання.

Основними формами проведення занять є лекція та практичне заняття.

У процесі викладання дисципліни активно використовуються **інноваційні методи навчання** (брейнстормінг, робота в парах, групові дискусії, сесія «питання-відповідь», метод проектів, групові обговорення, ділові та рольові ігри, баскет-метод (метод навчання на основі імітації ситуації), тренінг-навчання, практичний експеримент тощо) та **традиційні методи навчання** (словесні, наочні, практичні; методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі; порівняння, узагальнення, конкретизації і виділення головного; навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу і новизни у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача вищої освіти, стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні тощо).

10. Політика курсу.

Політика курсу спрямована на розвиток умінь розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми, вміння працювати у команді та індивідуально, вміння приймати виважені рішення та делегувати відповідальність, налагоджувати ефективне спілкування та доброзичливі стосунки у колективі, вміння попереджувати та вирішувати конфліктні ситуації, вміння презентувати результати професійної діяльності, вміння планувати робочий та особистий час, вчасно вирішувати поставлені завдання, орієнтування на вирішення проблем, креативність та гнучкість у процесі їх аналізу.

Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі.

На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу у команді.

На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід.

При оцінюванні враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.

Всі види робіт доцільно виконувати в оговорений викладачем термін.

Пропущені заняття необхідно відпрацьовувати протягом 2 тижнів (за умови неможливості виконання в означений термін із поважної причини, строки відпрацювання оговорюються індивідуально).

При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної

добросовісності.

Питання щодо курсу можна поставити викладачеві у мережі Facebook або E-mail.

11. Форма контролю знань.

Поточний контроль здійснюється впродовж кожного практичного заняття (всього за ЗМ 1 – 15 балів, ЗМ 2 – 15 балів).

Контроль самостійної роботи здійснюється впродовж кожного заняття (всього за СРС 1 – 10 балів, СРС 2 – 10 балів).

Підсумковий модульний контроль складається із 2 модулів (всього за ПМК 1 – 10 балів, ПМК 2 – 10 балів).

Підсумковий контроль - екзамен проводиться у письмовій формі, складається з 3 питань та оцінюється у 30 балів.

Оцінка за курс є результатом суми балів за усіма видами робіт (ЗМ 1 + ЗМ 2 + ПМК 1 + ПМК 2 + СРС 1 + СРС 2 + Екзамен).

12. Шкала оцінювання.

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни, що складає 60 балів.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		Екзамен або диференційований залік
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	
67-74	D	3 (задовільно)
60-66	E	
35-59	FX	2 (незадовільно) (з можливістю повторного перескладання)
0-34	F	2 (незадовільно) (з обов'язковим повторним вивченням курсу)

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси.

- 1) Барвінський А. О. Соціологія [Текст] : курс лекцій / А. О. Барвінський. - Центр навч. літератури, 2005. – 154 с.
- 2) Болотіна Є. В. Соціологія [Текст] : навч. посібник / Є. В. Болотіна, В. Б. Мішура. - Центр навч. літератури, 2007. – 128.
- 3) Соціологія [Текст] : курс лекцій : рекомендовано МОН України / за ред. В.М. Пічі. - 2-ге вид., випр. і допов. - Новий світ-2000, 2002. – 248 с.
- 4) Науково-технічна бібліотека ТДАТУ: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

14. Інформаційний пакет дисципліни.

Інформаційний пакет з дисципліни розміщений на Веб-сайті курсу <http://nip.tsatu.edu.ua/course> і включає календарно-тематичний план дисципліни (структуру); завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; методичні рекомендації до практичних занять, питання до заліку (екзамену); література базова та допоміжна; тексти

лекцій з вказівкою назв тем та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до ПМК.